

Réunion – neznani raj sredi Indijskega oceana

Matija Križnar

Za otok Réunion gotovo ne slišite vsak dan in priznam, tudi sam sem za ta edinstveni otok izvedel šele pred nekaj leti. A potepanje po njegovih grebenih, soteskah in vulkanskem stožcu ima poseben čar. Narava otoka je raznolika in okolja se med seboj lahko hitro menjajo, od tropskega vlažnega pragozda do visokogorske vulkanske pušča-ve ter gozdov pradavnih praproti. Flora in favna sta ob nekaterih endemičnih vrstah še vedno bogati in pestri.

Réunion leži vzhodno od Madagaskarja in zahodno od bolj znanega otoka Mavricija. V zgodovini je doživel podobno usodo kot njegov otoški sosed, kjer so se prvi naseljenci ustalili v začetku 17. stoletja. Njihov prihod je pomenil tudi prelomni trenutek za otoško floro in favno, ki sta doživeli izumiranje.

Živalski prišleki so na otoku zdesetkali jate domorodnih papig in golobov, med katere je sodil tudi veliki puščavec (*Pezophaps solitaria*). Izumrle pa niso zgolj ptice, saj so pred prihodom ljudi na otoku živele tudi želve velikanke, skinki in leteče lisice.

Ostanki vulkanov

Geološko je Réunion eden najmlajših otokov v Indijskem oceanu in leži na maskarenskem podvodnem platoju. Izpod gladine so prvi zametki otoka pogledali pred vsega dvema milijonoma let. Zahod otoka je najstarejši in ga v osrednjem delu tvorijo trije močno erodirani kraterji (kaldere) Mafate, Salazie in Cilaos. O velikosti teh ostankov vulkanov se je najlažje prepričati na kateri izmed razglednih točk ob robovih kalder.

Pogled z roba razgledišča Maïdo v kaldero Mafate. Ko so se meglice nekoliko razkadile, se je spodaj pokazala majhna vasica. Foto: Katja Srebotnjak.

Najbolj slikovito in obiskano je razgledišče Maïdo (2.250 metrov), od koder se odpira razgled na kaldero Mafate. Nad vetrovnimi grebeni se preletavajo endemični reunionski

lunji (*Circus maillardi*), redke otoške ptice roparice. Položni robovi nekdanjih vulkanskih stožcev so poraščeni z grmičevjem in nižje celo gozdovi, ki jih sestavljajo različ-

Nad meglenimi grebeni se spreletavajo in oprezajo za plenom zaščiteni reunionski lunji (*Circus maillardi*).

Foto: Matija Križnar.

Značilna težko dostopna obala južnega dela otoka s prepadnimi stenami, preko katerih padajo številni slapovi. Foto: Katja Srebotnjak.

ne drevesne vrste (*Tamarindus indica*, *Acacia heterophylla* in nekaj drugih). Domačini te gozdove poljudno imenujejo kar tamarinski gozdovi.

Globoke soteske in veliko padavin so kalde-re spremenile v blodnjak potočkov, potokov in rek, ki pogosto padajo preko dvignjenih stopenj v slikovitih slapovih. Mnoge slapove je mogoče opazovati tudi ob obalah, kjer se skoraj neposredno izlivajo v morje. V kalderi in istoimenskem mestu Cilaos so zaradi vulkanskega delovanja na površje privreli vreli tople (in zdravilne) vode.

Najbolj vroča točka otoka

Mnogi otoški vulkani in vulkančki so uga-snili že pred tisočletji, a na jugovzhodu še vedno aktivno opozarja vulkan Piton de la

Fournaise (2.631 metrov), ki mu domačini rečejo kar Le Volcano. Edino izhodišče za obisk tega atraktivnega vulkana je preko planote Sables, kjer cesta pripelje do prela-za Bellecombe. Tukaj se prične večurna tura preko vijugaste pešpoti v kaldero, vmes pa lahko opazujemo redke živali, kot so majhni sivi in zeleni očalarji (*Zosterops borbonicus*, *Zosterops olivaceus*).

Med potjo smo obiskali tudi stožec Formica Leo in si ogledovali skoraj vse tipe utrjenih lav. Naporna pot pelje po izjemno negosto-ljubnem grebenu vulkanskega stožca, kjer smo še vedno čutili posledice nedavnih iz-bruhov (zadnji je bil februarja leta 2017). Na končni postaji in razgledni točki smo pre-vidno zrli v globok krater Dolomieu, ki je trenutno obliko dobil »šeše« leta 2007. Kljub

vsej svoji redni aktivnosti je vulkan vedno obiskan in priljubljena pohodniška točka. Vsa izbruhana lava se razliva po širokem pobočju, imenovanem Grand Brûlé, kjer prečka tudi glavno cesto in se izliva v morje.

Pristni in starodavni gozdovi

V stik z pristnim okoljem lahko pridemo v nekaterih rezervatih. Nas je pot vodila v redko obiskani gozdni (botanični) rezervat nad vasjo Mare Longue. Vijugasta cesta, speljana skozi tunel gostega gozda, nas pripelje do majhnega parkirišča, ki je izhodišče za naravoslovne izobraževalne pešpoti. Ob poti so označene mnoge drevesne vrste in na posameznih jasah lahko opazujemo endemične ptice, kot so črno-sivi reunion-ski bulbuli (*Hypsipetes borbonicus*), redke so

reunionske goseničarke (*Coracina newtoni*), pisane reunionske device (*Terpsiphone bour-bonnensis*) in radovedni reunionski prosniki (*Saxicola tectec*), ki so si nas prihajali ogle-dovat od blizu.

Pod vrhom najvišje otoške gore Piton des Neiges (3.070 metrov) se proti vzhodu raz-prostirata gozdnati planoti Bébour in Bélo-uve, priljubljeni tudi med domačini in opre-mljeni z mnogimi pešpotmi in razgledišči. Ti gozdovi so domovanje že prej omenjenih ptic, ki jim družbo delajo tudi endemične maskarenske lastovice (*Phedina borbonica borbonica*) in maskarenske jamske salangan-ke (*Collocalia francica*). Med gozdnim ra-stjem so zatočišče našle tudi mnoge žužel-ke, predvsem pa so ti vlažni gozdovi znani po starodavnih endemičnih drevesastih pra-protih (*Cyathea glauca* in *Cyathea borbonica*). Med gozdnimi drevesi so najpogostejše tudi akacije (*Acacia heterophylla*) ter tujerodne ja-ponske kriptomerije (*Cryptomeria japonica*), ki so jih ponekod nasadili pri ponovnem pogozdovanju. Zlasti poleti so ti gozdovi polni cvetočih endemičnih orhidej, ki svoj prostor najdejo med drevesnimi vejami ali na bolj osončenih delih jas.

Po otoku je raztresenih še nekaj drugih botaničnih rezervatov in parkov. V prijetni senci manjšega botaničnega parka Jardin d'Eden pod mestom Saint-Gilles-les-Bains tako lahko opazujete neavtohtone panterse kameleone (*Furcifer pardalis*), indijske krvo-sese (*Calotes versicolor*) in nekaj vrst dnevnih gekonov. Nad umetnimi jezerci se spreleta-vajo kačji pastirji in metulji, ki včasih kon-čajo v velikih mrežah pajkov rodu *Nephila* (endemična otoška vrsta *Nephila inaurata inaurata*).

Vulkanski stožec Piton de la Fournaise (2.631 metrov), na katerega vodi zelo obiskana pohodniška pot. Na levi strani so vidni manjši stožci, ki so nastali ob nedavnem izbruhu. Foto: Katja Srebotnjak.

Reunionska devica (*Terpsiphone bourbonnensis*) v gozdnem rezervatu Mare Longue. Foto: Matija Križnar.

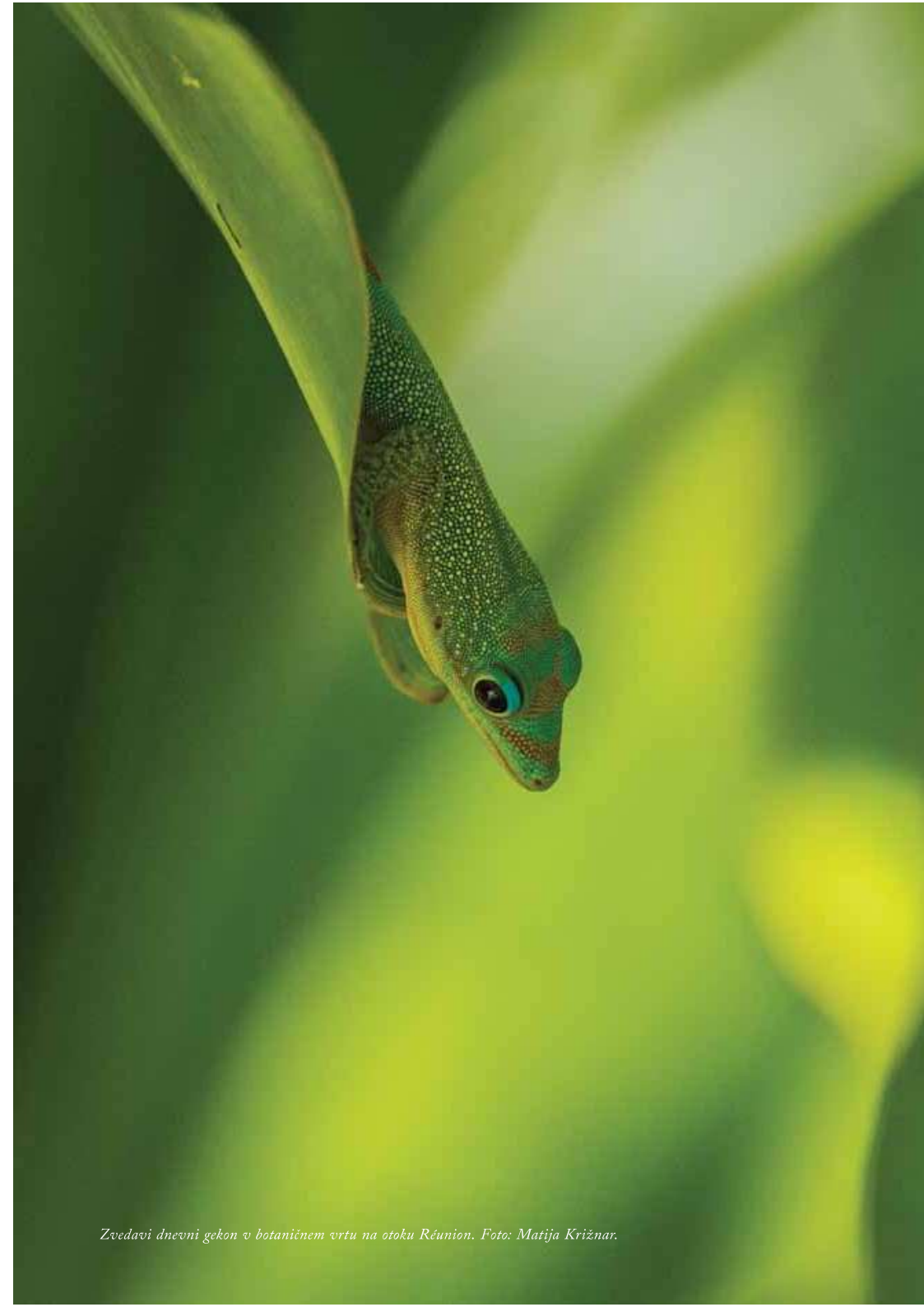
Zvedavi samček reunionskega prasnika (*Saxicola tectec*), ki jim domačini rečejo kar *tec-tec*. Samičke so bolj sivkaste barve brez rjavo rdečega »slinčka« na prsib. Foto: Matija Križnar.

Lepo opremljena pohodniška pot v gozdu planote Bébou. Na mnogih odmrlih deblih so opazovali zelmate dele orbidej. Foto: Matija Križnar.

Drevesaste praproti rodu *Cyathea* nas spominjajo na pradedne gozdove, po katerih so lomastili dinosavri. Foto: Matija Križnar.

Zvezdavi dnevni gekon v botaničnem vrtu na otoku Réunion. Foto: Matija Križnar.

Panterški kameleon (*Furcifer pardalis*) je še eden izmed »okrasnih« živali z Madagaskarja. Na sliki je lepo črno-oranžno obarvana samicica. Foto: Matija Križnar.

Veliki pajki rodu *Nephila*, kot je tale, fotografiran v mestu Cilaos, svoje mreže razprostirajo po vsem otoku. Foto: Matija Križnar.

Kopanje na lastno odgovornost

Večji del otoka Réunion obkroža globok ocean in le na nekaterih delih so v mirnih zalivih nastale dostopne plaže. Dostopne pomeni, da na njih ni metrskih balvanov, ki jih neusmiljeno bičajo visoki valovi. Južni del otoka je strm in ponekod potoki in manjše rečice s slapovi padajo neposredno v morje. Drugod pa visoke obmorske pečine nudijo primerno zavetišče za različne morske ptice, kot so viharniki, tropiki in celo skalni golobi.

Le redke plaže (najbolj znana pri mestu L'Hermitage-les-Bains) so zaščitene s koralnimi grebeni in za njimi ležečimi lagunami, kjer so koralne zaplate ustvarile labirinte. Tukaj se bohoti izjemna pestrost tega dela Indijskega oceana. Če z masko zaplavamo med koralnimi grebenčki, lahko opazujemo rdeče-bele veveričarke, pisane cesarčke, zastavice, kirurge, balestre, netopirjevke in skrinjarice ter množico drugih vrst. Ob priložnosti smo si ogledali tudi zavetišče za morske želve *Kelonia*. Tukaj lahko od blizu

*Mnoge poškodovane in onemogle želve so našle svoj dom v zavetišču in muzeju Kelonia. Na sliki je orjaška črepaba (*Chelonia mydas*). Foto: Matija Križnar.*

*Picassojeva riba (*Rhinecanthus aculeatus*) v labirintu koralnih čeri. Foto: Matija Križnar.*

spoznamo vso pestrost morskih želv in si jih ogledamo zelo od blizu.

Otok Réunion oziroma njegovi valovi pa v sebi skrivajo še eno veliko skrivnost, ki od leta 2011 povzroča preglavice oblastem in naravovarstvenikom. To so morski psi, ki napadajo predvsem deskarje in druge jezdece privlačnih valov. Za osemnajst napadov in sedem smrtnih žrtev v zadnjih petih letih sta krivi dve vrsti, morski bik (*Carcharinus leucus*) in morski tiger (*Galeocerdo cuvier*). Delno rešitev so našli šele v začetku leta 2016, ko so za javnost odprli dve z mrežami in opozorilnimi bojami zaščiteni plaži. Drugje sta kopanje in deskanje strogo prepovedani in vas lahko doleti celo visoka kazen.

Otok Réunion kljub svoji majhnosti s svojo razbrazdano pokrajino jemlje duh vsakemu obiskovalcu. Še posebno naravoslovcu, ki vsaj malo uživa v nepreglednih gozdovih, neprehodnih soteskah ter posluša ptičje petje, ki ga spremljajo glasovi v daljavi lomečih valov Indijskega oceana.